ל) רש"א למעלה בשטר כו׳. נ) זה שטר, ג) [רש״א], ד) רש״ל דכשר, ג) דכשר,

הגהות הב"ח

ולא גמ' אפי שיטה אחת גמי פסול: (3) רשב"ם ד"ה אלל כל רשב"ם ד"ה אלל כל רשב"ם ב"ה לל כל רשב"ם ב"ה לל רשב"ם ב"ה וניתוש ביטה כל"ל ותיבת פסולים כתוק: (ג) ד"ה וניתוש בילה אם רב היטו וכי והכי היטו וכי הי (בע"ח) ר' יוחנן וכו' מיירי בלח טיוטא הס"ד ואח"כ מתחיל הג"ה אי נמי וכו' דכל כה"ג יסג"ם לא נוני יוכר יוכר ע"כ במי אין מקיימין וכר ע"כ הג"ה: (ה) ד"ה הניחא וכר דמשמיה דשמואל קאמר ליה דמשמיה דשמואל יתמתיי ושמותה קחמל ניה שפיר ק' וכי 'לע"פ שהיה כתוב על מחוק: (1 ד"ה שיטה וכי והלשמתל מקיימת אותם ול"מ: (1) בא"ד והלשמתל מקיימת אותם סשתה דאתינא. נייב זייל המרדכי כתב ר"י השתא דאתית להכי כו': (ה) בא"ד ליכא למיחש למידי דאי: (ט) בא"ד ההוא טעמא גופיה שפירשתי: (כ) בא"ד גליון מרובה בראש . השיטה והעדים: (**(**) בא"ד שני שיטין נפני העדים חו שיטה אחת לפני המשרמת וכר מבל בחלק שחין בו לוכך: (מ) בא"ד שחין זה לוכך השטר: (נ) בא"ד ועשה זה השטור לפניהם שהרי העלים יכולין להניח חלק לפניהם כיון שאינו לורך השטר אלא יש להם לחתום זה תחת זה וא"ת זה אינו לורך השטר שאפי חתוכה אותה חלי שיטה שלפני העדים אין לנו לחוש ששם היה השטר שא"כ היה הלוה שוטה שעשה שטרו והניח חלק לפני העדים שהמלוה היה יכול לכתוב בו שטר אחר ולחתוך זה השטר יש לומר כל"ל: (ם) בא"ד יוודע יש לומר שאין זה לורך השטר: (ע) בא"ד או אפילו נאמלע שיטה בלבד שיחתמו זה תחת זה ריש ניתן טעם בשושבינים שאין לחוש באלו כלל דהתם לא נפסל השטר כל"ל: (כ) ד"ה גופא וכו' ועדיו על המחק דכשר ומחק כל השטר וכתב מאי דבעי והוי הוא ועדיו על

מוסף תוספות

א. וחכמי התוס׳ פירשו בה א. וחכמי התוסי פירשו בה הטעם מפני שאין העדים בקיאים בכתיבה כ״כ עושין אותה עולה ויורדת ומתייראים שמא יגיעו בסוף השטר שמא גיפו בסוף חשטו ומרחיקים שיטה אחת. מלולי. ב. דהא ליכא הוא ועדיו בשיטה אחת דהשתא ליכא למיחש לזיוף דהוא ועד אחד בשטה אחת ועד השני בשטה בטול עד שיהא ושני עדיו בשיטה דענ"ל, ג ודירי אחרת פסול עד שיהא הוא (קעה:) הוציא עליו כתב ידו שהוא חייב לו גובה מנכסים שהוא זייב כל גובה מנכסים בן חורין, לענ"ל. T. והכי מוכחא הא דאמרינן בסמוך (קסד.) דכתיבי בין סהדא לסהדא ולא חיישינן דילמא גאיז להא מילתא ולסהדא בתרא והדא מחיק ליה לשטרא הר״ן. ה. שהם לא לעדות הם באין כדי שיפסל בחתימתן. באין כדי שיפטל בחוימתן. רמנ"ק, 1. עיי' לעיל (קם,) מוד"ה מקוטר. ז. ומיהו לא אמרו שלא יחתמו עדים באמצע שיטה אלא כשמניחין שיעור שיוכלו לחתום שם כשיעור לוה פלוני מפלוני כד

הניחא לרב כהנא דמחני לה. להא דהוא ועדיו על המחק משמיה דשמואל איכא למימר דלרב הוי פסול ולא תקשה לרב: אלא לרב **טביומי כו'**. והך קשיא בכל השטרות שיש בהו הנפק יכול להקשות ואפי׳ היכא דליכא שני שיטין חלק בין עדים לשטר אשרתא שהרי

יכול לזייף כל שטר העליון עם העדים ולכתוב ולחתום על המחק מה שירלה: ומשנינן קסבר רב כל כי האי גוונא. כלומר כל שטר שיש בו הנפק והוא ועדיו על המחק לא סמכינן אאשרתא ולא תתקיים אלא בהכרת ידי עדים הכתובים על המחק והלכך הרחיק שני שיטין את האשרתא מן העדים מלמעלה וטייטו כשר וסמכינן אאשרתא דהא לא כתיבי הוא ועדיו על המחק דנימא כי האי גוונא אין מקיימין ובית דין אטיוטא לא חתימי אלא אעיקר השטר הלכך כשר השטר והאשרתא: ור' יותנן אומר לא שנו. הרחיק את העדים כשיעור שני שיטין פסול: אלא בין העדים לשטר אבל בין העדים לאשרתא אפי׳ שיעה אחת פסול. ואע"ג דמטייט. ומפרש טעמא דרבי יוחנו דהסבר שטר שכתוב כולו בשיטה אחת וגם העדים חתומין באותה שיטה כשר ויכול לחתוך את העליון ויכתוב שטר ועדים (כ) פסולים באותה שיטה ואנו נסמוך אאשרתא לקיימן ואם השטר

כולו בשיטה אחת והעדים בשיטה אחרת פסול. ונראה בעיני טעמו של דבר הוא ועדיו בשיטה אחת כשר דלא פלוג רבנן בין שטר גדול לשטר קטן שיהא קטן פסול יותר מן הגדול אבל אם כולו בשיטה אחת ועדיו בשיטה אחרת פסול והיינו טעמא דאמרינן לעיל [קסב.] הרחיק שיטה אחת חלק בין שטר לעדים כשר וטעמא כדמסקינן [שם] אין למדין משיטה אחרונה ואם אתה אומר כשר היכא דהשטר בשיטה אחת ועדיו בשיטה אחרת איכא למיחש דגייו ליה לעילאי וכתב בההיא שיטה חלה מאי דבעי וחתמי סהדי: הוא ועדיו. השטר והעדים: ומשני קסבר ר' יוחנן שטר הבח. לפנינו בשיטה אחת ועדים בשיטה אחרת תחתיה פסול כדפרישית טעמא משום דאין למדין משיטה אחרונה כדאמרינן לעיל: (ג) ודלמא. היינו הך פירכא דגייז ליה לעילאי וכתב מאי דבעי וחתימי סהדי והכי פריך וניחוש ודלמא הך חלק שהיתה בין שטר לעדים זייף בה וחתך את השטר מלמעלה ודלמא כתיב בההיא שיטה חלקה שהכשרנו בין השטר לעדים כל מאי דבעי וחתים נמי סהדי בההיא שיטה ונמצא שטר הבא הוא ועדיו בשיטה אחת וכשר והעדים שלמטה של שיטה ההיא אומר הוספתים על הראשונים לפרסם את הדבר יותר: ומשני כל כי החי גוונח כו'. כלומר כשיוליה לפנינו שטר הבה הוח ועדיו בשיטה אחת ויש בה עוד תחת אותה שיטה עדים אחרים אין מקיימין אותו אלא מן העדים החתומים עמו בשיטה אחת: וא"מ

בינו לעדים וכגון חלק שהוא אחר השטר במקושר בסופו שגם הוא לריך לשטר משום אשרתא ולכך פריך לעיל וניחוש דלמא זייף מאי דבעי כו׳ אבל בחלק שאין צורך השטר שאם היה נחתך לא היה השטר פסול אע"ג שיכול לוייף בו מה שירצה אין השטר פסול בכך כגון חלק שבגליון וגם רוב פעמים ששושבינין חותמין בכתובות זה תחת זה ומניחין חלק שני שיטין לפניהם אלא ודאי אין בכך כלום כיון שאין ⁽⁰⁰⁾ לורך השטר ^ח (וגם קושיות שהקשו במשנה יש מהן מתורלין בתירוץ זה. ⁰ עכ״ה) מיהו אם חתמו בשטר בסוף שיטה זה אלל זה והניחו חלי שיטה חלק לפניהם פסול לפי שיכולים לזייף באותו חלק' והוא לורך השטר שאם היה נחתך יהיה השטר פסול דאמרינן חלק היה 4 בשטר כתוב שהיו אלו העדים חתומין עליו והוא חתכו יא ועשה זה ים השטר (0 לפני העדים שיכולים להניח חלק לפניהם כיון שאינו צורך השטר אלא יש להן לחתום זה מחת זה וא"ת זה אינו לורך השטר אותה חלי שיטה שלפני העדים שאפי" חתוכה אין לנו לחוש ששם היה השטר שא"כ היה הלוה שוטה שעשה שטרו והניח חלק לפני העדים שהמלוה היה יכול לכתוב שטר אחר כך ולחתוך זה ויש לומר שמא יש לנו לחוש שבאותו חתך היה שטר אחר והניח הלוה חלק הרבה לפני העדים לפי שחשב שאם יכחוב בו המלוה שטר אחר ויחתוך זה יוודע זיופו ^(פ) ויהיה ניכר בחחוך שיש בסופו מכל מקום לורך השטר הוא ויש להם לעדים לחתום זה תחת זה אם חותמין בסוף שיטה ומניחין חלק לפניהם ומ"מ יש לומר שאין לורך השטר שאפילו תהיה אותה חלי שיטה חלק חתוכה יהא השטר כשר ולא ניחוש שמא היה שם השטר שאלו העדים חתומין עליו והמלוה כתב זה השטר לזה אין לחוש לפי שהלוה לא היה שוטה כל כך שהניח חלק למעלה מן העדים שיוכל המלוה לחתוך השטר הזה וגם כל החלק שלמעלה בשוה לשטר זה ולא ישאר חלק כי אם כנגד העדים ויכתוב שם מאי דבעי ולא יהא ניכר זיופו ולכך אינו גו [צורך] השטר ויכולים לחתום זה אצל זה אע"פ שמניחין חצי השיטה לפניהם שיכול לזייף בהן בשביל כך אין לנו לפסול השטר כיון שאינו צורך השטר שאם היה חתוך לא נפסל השטר בכך שאין לחוש כלום כדפרישית ורבינו תם פסק כמו שפי מחלה שהעדים זריכין לחתום או ארישא דמגילתא אפילו זה אלל זה או (ש) באמצע שיטה וכ"כ שיחתמו זה תחת זה ויש ליתן טעם בשושבינים שאין שייך באלו כלל דהתם לא נפסול השטר בשביל השושבינים שחתומים רחוק שני שיטין שחינם מן העדים וחינם שייכין לשטר כלל: גופא אמר רב שמר הבא הוא ועדיו על המחק בשר. ואם תאמר וניחוש שמא מעיקרא היה הוא על הנייר ועדיו על המחק (פ) די דפסול ומחק כל השטר וכתב מאי דבעי והוי על המחק ויש לומר להא ליכא למיחש שאם מעיקרא הוה הוא על הנייר ועדיו על המחק הוה כחוב בין סהדא לסהדא אנחנא

קהדי

אפי שיטה ומחתים נמי עדיו

באות שיטה עצמה. וקא סבר

באות שיטה עצמה. וקא סבר

בי יותון שטר הבא הוא ועדיו בשיטה אחת נשר. ועוד שיש קיום השטר מלמטה משום הכי קאמר אפי׳ שיטה אחת בין

עדים לאשרא פסול דלמא מזייף כי האי גוונא. אי הכי בין עדים לשטר אמאי בשיטה אחת כשר הא איכא למיחש דלמא גייו

לעילאי כל כתיבת השטר וכתיב מאי דבעי בההיא שיטה כך חייב פלוני לפלוני והא חתימי סהדי בשיטה שניה שהיו חתומין

ועומדין וגם קיום השטר שתחתיו. ומשני קסבר רי יותנן שטר הכתוב בשיטה אחת פשר (והאי) דאיכא למימר הכי מתרמי עובדא אבל להיכא דאיהו בשיטה אחת שנדים שלהיא כחיבת ידם כשר ואם לאו פסול: ג) ואי אמרי׳ ליה אמאי חתימת העדים כשר ואם לאו פסול: או אונא בדי כדי שיהא החום מפורסם ואמאי כשר. קסבר רי יותנן פר הי יותנן כי האי גוונא אין מקיימין אותו שטר אלא מן העדים שלמעלה החתומין באותה שיטה של השטר אם יש עדים שמכירין שהיא כתיבת ידם כשר ואם לאו פסול:

בהן אשרתא פסולין שיכולין למחקו ויכתוב הוא ועדיו על המחק אלא ודאי סבירא ליה דאין מקיימין בכי האי גוונא מאשרתא אלא מן העדים ויש לומר דקבר ר' יוחנן אי מטייט ליה פקול משום דבי דינה אטיוטה חתמי אי נמי איכה למימר דלה פליגי אלה רב מיירי

הניחא לרב כהנא דמתני לה משמיה דשמואל שפיר אלא לרב מביומי דמתני לה משמיה דרב מאי איכא למימר קסבר כל כי האי גוונא אין מקיימין אותו מן האשרתא שבו אלא מן העדים שבו ורבי יוחנן אמר לא שנו אלא בין העדים לכתב אבל בין עדים לאשרתא יאפילו שיטה אחת 60 פסול מאי שנא בין עדים לאשרתא ידלמא גייז לעילאי וכתב הוא ועדיו בשימה אחת וקסבר ישמר הבא הוא ועדיו בשימה אחת כשר אי הכי בין עדים לכתב גמי דלמא גייז ליה לעילאי וכתב מאי דבעי וחתימי סהדי הקא סבר שטר הבא הוא בשיטה אחת ועדיו בשיטה אחרת פסול וליחוש דלמא כתב הוא ועדיו בשימה אחת ואמר אנא לרבות בעדים הוא דעבדי יקסבר כל כי האי גוונא אין מקיימין אותו מן העדים שלמטה אלא מז העדים שלמעלה גופא אמר רב ישמר הבא הוא ועדיו על המחק כשר ואם

גם פשום פרק עשירי בבא בתרא

לאשרתא לרב כשר דכל כה"ג אין מקיימין אותו מאשרתא אלא מעדים א שבו. עד כחן: הניחא לרב כהנא (ס) משמיה דשמואל קאמר ליה. קשה דלדידיה מי ניחא א״כ כל שטר מקוים ימחקנו ויש לומר דהא לא קשה כולי האי דכיון שהיה כתוב מתחלה לא יוכל למחקו שלא יהיו ניכרים האותיות אבל מחק דטיוטא אינו ניכר וימחקנה ויכתוב כמו שירלה ואע"ג דבסמוך פריך ואם תאמר חוזר ומוחק אע"פ שהיה מחוק לפי האמת פריך דאין חילוק בין טיוט לכתב: שיבה אחת נמי פסול. שיכתוב הוא ועדיו בשיטה אחת והאשרתא (ו) מקיימן וא"ת כי היכי דפסלינן שטר הבא הוא בשיטה אחת ועדיו בשיטה אחרת משום שדרך עדים להרחיק חתימתן מן הכתב שיטה אחת הכי נמי הוה לן למיפסל שטר הבא הוא ועדיו בשיטה אחת משום שבית דין

מרחיקין השיטה אחת מן העדים ויכול לזייף באותה שיטה ויש לומר דסהדי לא דייקי לסמוך חתימתם אבל ב"ד דייקי וחתמי סמוך לעדים ב וכשהרחיקו שיטה אחת פסול שיכול לכתוב בה שטר הוא ועדיו בשיטה אחת והאשרתא (י) מקיימן השתא דאתינן להכי דפסלינן אותן שטרות שיכול לזייפינהו א״כ לריך ליזהר באותן שטרות וכתובות שיש להן גליון שלא יחתמו העדים זה אלל זה שיכול לבא לידי זיוף ולכתוב בגליון שבאורך העדים מה שירלה והוי שטר הבא הוא ועדיו בשיטה אחת וכשר ויחתוך כל השטר ג אלא יחתמו זה תחת זה דהשתא ליכא למיחש ד (ה) דאי משום שיכתוב בגליון שטר לפני העד אני פלוני החתום חייב לפלוני מנה והוי שטר הבא הוא והלוה בכתב ידו בשיטה אחת ה משום הא לא פסלינן לשטרא דאיהו העד הוא דאפסיד אנפשיה כשהוא חתם במקום שיכול לזייף ולכתוב על עצמו מה שירצו ואין לפסול השטר אלא כשיש חלק לפניהם והן חותמין זה אצל זה שעתה יכול לעשות שטר שיש (ש) שני עדים להוליה מהחרים הבל משום עלמו לה דחיהו הוא דאפסיד אנפשיה וכן נמי אם אין גליון בשטר לא יחתמו בסוף שיטה זה אצל זה כיון שיש חלק לפניהם משום ההוא טעמא יי שפירשתי אלא זה תחת זה ז אי נמי מלינו למימר דאפי׳ יש גליון מרובה בראש (י) השטר והעדים חתומין זה אלל זה בראש שיטה של שטר כשר אע"פ דמצי כחיב מאי דבעי בראש גליון דלא פסלינן שטר אלא כשיכול לזייף בחלק שהוא לורך השטר שאינו יכול לחתכו ואם היה חתוך היה השטר פסול כגון שני שיטין לפני העדים או (0 לפני האשרתא

בטיוטא ורבי יוחנן מיירי בלא טיוטא (ד) א"נ שיטה אחת בין עדים

ב א מיי פכ"ז מהלי מלוה ולוה הל' י סמג עשין לד טוש"ע ח"מ פי מון סעיף לג: בא ב ג מיי שם הלי ו טוש"ע שם סעיף לא: בב ד מיי שם הלי ד וסמג בב ד מיי שם הלי ד וסמג שם טוש"ע ח"מ סי מה סעיף יט: :טוש"ע שם סעיף יח בד ו מיי׳ שם טוש״ע שם סעיף יט: בה ז מיי׳ שם הל ט טוש״ע שם פעיף כ:

עין משפם

נר מצוה

רבינו גרשום

פסול השטר דאיכא למימר עדים אשאילת שלום חתימי ולאו אאותו מנה הכא נמי איכא למימר עדים לאו אשטר זתימי אלא אההוא טיוטא ווה מי אלא אוווא טייטינן ופסול ומשום הכי לא מטייטינן ליה. ומקשינן בין עדים לאשרא נמי אמאי מצי לטייט הא איכא נמי למימר בי דינא אטיוטא הוא דחתימי ולא קיימו שאר השטר. ומשני הא קיימו שאר השטר. ומשני הא ליכא למימר דודאי גבי עדים דיש מהם עמי הארץ ולא דייקי . חתמי אבטלה ואפי׳ אטיוטא אבל גבי בי דינא ליכא למימר הכי דאינהו אטיוטא שאינה כלום לא יוונהי אלא אגופו של שטר קיימי וחתמו ומשום הכי מצי לשייר אפי׳ טובא ובלבד דמטייט ליה. ומקשי׳ ובלבד דמטייט ליה. ומקש״ ואכתי אמאי מצי לשיורי בין עדים לאשרא אפ״ טובא אע״. דמטייט ליה וליחוש דילמא גייז מלוה השטר עם העדים ושדי ליה ומחיק ליה לטיוטא שעל גבי אשרא וכתב מאי שעל גבי אשרא וכתב מאי רבעי במקום שהיה בו הטיוטא ו בעיבנוקנט שהיו ביווטרוטרטא ויכתוב כפלים ממה שהיה בשטר ומחתים איהו גופיה סהדי אחרינא על מה שכתוב בטיוטא. ואמר רב שטר הבא שכתוב הוא ועדיו על המחק שכתוב הוא ועדיו על המחק כשר ועוד שכתוב תחתיו אשרא שקיימו השטר וחתימת עדים וגבי ביה שלא כדין: הניחא לרב כהנא דמתני להא משמיה דשמואל. שטר הבא הוא ועדיו על המחק כשר: שפיר. דהשתא לא קשיא דרב אדרב דאמר לעיל לא שנו אלא בין עדים לשטר אבל בין עדים לאשרא אפי׳ טובא נמי כשר משום דמטייט ליה ולא כשר משום דמטייט ליה ולא חיישינן דלמא גייז ליה לעילאי ומחיק לטיוטא כו' משום דרב לא סבר כשמואל דאמר שטר הבא הוא ועדיו על המחק כשר אלא פסול ומשום הכי לא מחיק ליה מלוה ואפשר בתקנה דמטייט ליה ומיתוקמא מילתא דרב שפיר. אלא לרב טביומי דמתני לה משמיה דרב שטר הבא על המחק הוא ועדיו כשר . השתא קשיא דרב אדרב הואיל השווא קשיא דרב אדרב הואיל דאמר בין עדים לאשרא אפילו טובא כשר אמאי הא אע"ג דמטייט ליה איכא למיחש דלמא גייז ליה. ומשני אפי לרב טביומי מיתוקמא מילתא דרב טביומי מיתוקמא מילתא דרב שפיר דהיכא דמטייט ליה ליכא למיחש דמחיק לטיוטא דקסבר רב כל כי האי גוונא דשטר הבא הוא ועדיו על המחק d) כשר משום דאין מקיימין אותו שטר על מחק מן האשרא שבו שכתוב תחתיו אלא מן העדים שבו מווק מן האשרא שבו שכווב תחתיו אלא מן העדים שבו החתומים על המחק מקיימין אותו שאומרים לבעל השטר הבא עדים שיעידו על החתומין הבא עדים שיעידו על החתומין במקום מחק שהוא תכב ידן במקום מחק שהוא תכב ידן ואם לא יעידו עדים מזויף הרואיל דאיצטריך לאייתי עדים לקיימו לא אתי למיגו ואמטו להכי אפי' שייר טובא נמי אי מטייט ליה כשר דליכא נמי אי מטייט ליה כשר דליכא. למיחש דלמא מחיק ומזייף ליה: ור' יוחנן אמר לא שנו. דשיטה אחת כשר אלא היכא רשביק ג) בין עדים לאשרא. אפי׳ שיטה ומחתים נמי עדיו